WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO WIELKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO
WYCHODZI 1-go i 15-go KAŻDEGO MIESIĄCA
ROK II | WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1927 R. | NUMER 14
Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14

PRÓBA STATYSTYKI W ZAKRESIE BARWNIKÓW

Sprawa statystyki barwników, poza ogólnemi niedomaganiami młodej naszej statystyki przemysłowej, natrafia na trudności specjalne, spowodowane silnemi wahaniami cen i koncentracji barwników. Dotychczasowe wykazy statystyczne, wskutek wyjaskrawiania pozycyj korzystnych tylko dla jednego rozumowania, miały przeważnie charakter tendencyjny, w najlepszym razie wyprowadzano wnioski ogólne z kilku dowolnie wybranych przykładów.

Podjęta przez nas próba polega na grupowem określeniu ilości konsumowanych i produkowanych w kraju barwników. Tym sposobem określamy procentowy stosunek każdej grupy do całości zapotrzebowania, produkcji krajowej i importu.

Z zestawienia odcinków drugostronnego wykresu widzimy, że: zapotrzebowanie barwników czarnych (trzy pierwsze grupy) wynosi 52%, ich krajowa produkcja 64%, przywóz zaś czerni siarkowej jest minimalny (2½%); tylko barwniki kadziowe (grupa IX) w kraju nie są wyrabiane; import więc przy wzmożeniu i zróżniczkowaniu produkcji krajowej mógłby być z punktu technicznego łatwo ograniczony do 10—15%.

Po określeniu średniej ceny barwników każdej z 10-ciu grup, na zasadzie ofert firm niemieckich kilku lub kilkunastu barwników danej grupy o wysokiej koncentracji, otrzymujemy następujące ceny średnie (bez cła):

Gr. I	czerń siarkowa	fr. szw. 3 25
„ II	czernie bezbośrednie	„ 9.75
„ III	czernie wełniane	„ 9.80
„ IV	kolory siarkowe	„ 20.80
„ V	kolory bezpośrednie	„ 21.35
„ VI	kolory wełniane	„ 16.90
„ VII	barwniki zasadowe	„ 31.51
„ VIII	barwniki zaprawowe	„ 17.80
„ IX	barwniki kadziowe	„ 70.15
„ X	barwniki różne	„ 21.64

Mnożąc powyższe wysokości cen przez liczby, wskazujące zapotrzebowanie każdej grupy w stosunku do zapotrzebowania ogólnego, otrzymujemy następujące iloczyny:

Gr. I	0,18 × 3,25 = 0,585	Gr. VI	0,10 × 16,90 = 1,690
„ II	0,22 × 9,75 = 2,145	„ VII	0,2 × 31,51 = 0,630
„ III	0,12 × 9,80 = 1,176	„ VIII	0,4 × 17,80 = 0,712
„ IV	0,6 × 20,80 = 1,248	„ IX	0,2 × 70,15 = 1,403
„ V	0,18 × 21,35 = 3,843	„ X	0,6 × 21,44 = 1,286

Ich suma, a więc liczba 14,72, daje nam *„przeciętną cenę 1 kg. zapotrzebowania"*, równą 14,72 fr. szw.

W analogiczny sposób otrzymujemy *„przeciętną cenę 1 kg. importu"* w wysokości fr. szw. 19,28.

Cyfrowe określenie powyższych nowowprowadzanych terminów daje nam możność *wykazania średniego obciążenia celnego barwników ad valorem*, które: *a)* — w razie pokrycia całego zapotrzebowania Polski barwnikami niemieckiemi o koncentracji eksportowej wynosiłoby *20%* (3 × 100 : 14,72); *b)* — przy normalnem pokryciu części zapotrzebowania barwnikami krajowemi dosięga zaledwie *15%* (3 × 100 : 19,28).

Procentowy stosunek stawki celnej do średniej ceny poszczególnych grup barwników osiągamy, dzieląc iloczyn 3 fr. szw. × 100 przez średnią cenę każdej grupy, przyczem otrzymujemy cyfry następujące:

Gr. I	Czerń siarkowa	92.30%
„ II	Czernie bezpośrednie	30,76 „
„ III	Czernie wełniane	30,61 „
„ IV	Kolory siarkowe	14,42 „
„ V	Kolory bezpośrednie	14,05 „
„ VI	Kolory na wełnę	17,75 „
„ VII	Barwniki zasadowe	9,52 „
„ VIII	Barwniki zaprawowe	16,85 „
„ IX	Barwniki kadziowe	4,27 „
„ X	Barwniki różne	13,99 „ *)

Dla określenia procentowego stosunku wartości poszczególnych grup barwników, konsumowanych przez Polskę, dzielimy iloczyn powstały ze średniej ceny poszczególnych grup barwników i procentowego ich zapotrzebowania przez „przeciętną cenę 1 kg. zapotrzebowania" przyczem otrzymujemy wartości następujące:

Gr. I	Czerń siarkowa	3,98%	czyli fr. szw.	740.980
„ II	Czernie bezpośrednie	14,57 „	„ „	2.710.020
„ III	Czernie wełniane	8,— „	„ „	1.488.000
„ IV	Kolory siarkowe	8,48 „	„ „	1.577.280
„ V	Kolory bezpośrednie	26,12 „	„ „	4.858.320
„ VI	Kolory wełniane	11,48 „	„ „	2.135.280
„ VII	Barwniki zasadowe	4,28 „	„ „	796.080
„ VIII	Barwniki zaprawowe	4,83 „	„ „	898.380
„ XI	Barwniki kadziowe	9,52 „	„ „	1.770.720
„ X	Barwniki różne	8,74 „	„ „	1.625.640
	Razem	100%	Fr. szw.	18.600.000

*) Poz. Nr. 3 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" r. b. artykuł „Przemysł Chemiczny na tle stosunków światowych".

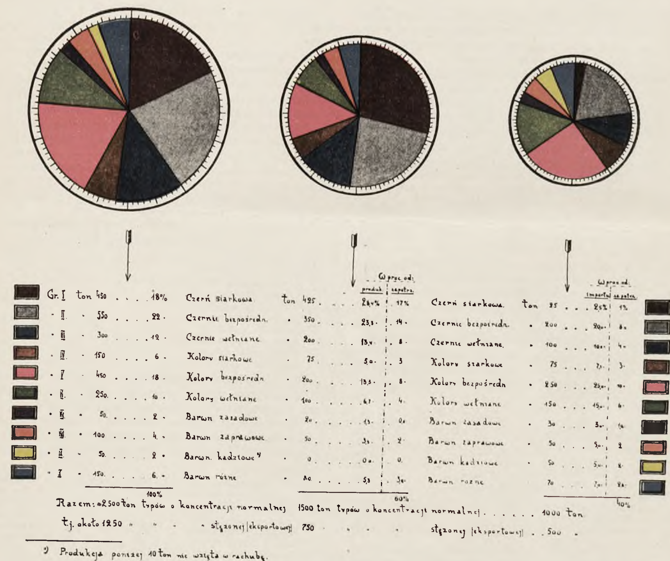
Określając w podobny sposób wartość poszczególnych grup według procentowego ich przywozu, otrzymujemy pełną wartość importowanych barwników niemieckich typu wysokiej koncentracji eksportowej w sumie fr. szw. 9.600.000.

Gdy odejmiemy powyższą sumę od ogólnej wartości barwników, konsumowanych przez rynek polski, otrzymujemy wartość produkcji krajowej fr. szw. 9.000.000, — co odpowiada faktycznej średniej cenie 1 kg. barwnika typu przeważnie normalnego, wyprodukowanego w fabrykach krajowych (9.000.000 fr. szw.: 1.500.000 = 6 fr. szw.).

Ponieważ normalny import barwników do Polski wynosi około 500 kg. typów wysokiej koncentracji, więc wpływy celne dosięgają 2.500.000 zł. obiegowych, gdy wartość produkcji jednego tylko, wprawdzie głównego, konsumenta barwników, mianowicie przemysłu włókienniczego znacznie przenosi sumę 500.000.000 zł.

Dalecy jesteśmy od mniemania, że rezultaty wyżej podane są dostatecznie ścisłe; staraliśmy się jednak w możliwych na razie granicach zbliżyć do uczciwego, cyfrowego zilustrowania istotnego stanu rzeczy, a zarazem usprawiedliwić dążenia, zmierzające ku rozwojowi niezbyt może ważkiego dla bilansu handlowego Państwa, lecz posiadającego wysokie wartości dynamiczne przemysłu barwnikarskiego.

Zapotrzebowanie Polski. Produkcja krajowa. Import r. 1926.

MIĘDZYNARODOWY KONGRES CHEMICZNY

Mimo feryj letnich, prace Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowej Konferencji Chemicznej posuwają się szybko. Komisja Propagandy kończy już druk streszczenia wyników dotychczasowych prac Unji Międzynarodowej Chemji Czystej i Stosowanej, zaś wydanie przewodnika jest obecnie w jednem ze stadjów końcowych. Wykonana też została minjatura plakiety, przeznaczonej na Kongres.

W związku z Kongresem wydane będą specjalne zeszyty „The Polish Economist" i „Le Messager Polonais". Ponieważ wydawnictwa te obrazować mają całokształt życia chemicznego w Polsce — przeto administracja obydwu zwróciła się do wszystkich firm chemicznych z prośbą o ogłoszenia oraz opisy przedsiębiorstw. Z uwagi na wielkie znaczenie ogólne i propagandystyczne powyższych wydawnictw — Komitet Organizacyjny oraz Związek Przemysłu Chemicznego zwracają się do wszystkich przedsiębiorstw związkowych z gorącą prośbą o zamawianie odpowiednich ogłoszeń i monografij u akwizytorów „The Polish Economist" i „Le Messager Polonais", którzy zgłaszają się do przedsiębiorstw chemicznych.

Zwracamy uwagę, że wydawnictwa powyższe stanowią jedną całość z pozostałemi pracami organizacyjnemi, i że dotarcie również w tej formie do wszystkich uczestników Kongresu jest nader pożyteczne ze względów ogólnych.

KRONIKA

Dn. 28 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem postanowiono przyjąć w poczet członków Związku:

Sp. z o. o. „Fosforyty Rachowskie" (Warszawa, Wilcza 5).

Sp. Akc. „J. M. Wendisch Sukc." (Toruń, St. Rynek 33).

Sp. Akc. „Wata" (Warszawa, Leszno 77).

Sp. Akc. „Alba" (Warszawa, Chełmska 13).

Łódzka Fabr. Waty „Optima" Mac Tenenbaum (Łódź, Senatorska 28).

Fabr. Waty „A. L. Łapp" (Łódź, Piotrkowska 58).

Ponadto rozważano sprawę waloryzacji ceł i postanowiono wypowiedzieć wobec władz pogląd, że niezbędne jest doprowadzenie wysokości stawek celnych — zarówno przywozowych, jak wywozowych — do równi złota.

Zarząd zdecydował przyjąć obowiązek zorganizowania całej grupy chemicznej Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu w r. 1929. W ten sposób Związek Przemysłu Chemicznego będzie reprezentował na Wystawie nietylko firmy zrzeszone, lecz całokształt wytwórczości chemicznej w Polsce.

Dn. 30 czerwca r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którem, między innemi, postanowiono clić permutyt według poz. 71 p. 2 taryfy celnej.

W biurze Związku są do przejrzenia komunikaty Państwowego Instytutu Eksportowego, dotyczące:

1) podatku od tranzakcyj, obowiązującego w Turcji; podatek ten wynosi w zasadzie 6% od wartości artykułów, stanowiących przedmiot handlu wewnętrznego i 2,5% od wartości artykułów eksportowanych;

2) zastępstw polskich na terenie Rumunji;

3) stosunków handlowych polsko-greckich;

4) stosunków gospodarczych w Czecho-Słowacji, Zagłębiu Morawsko-Ostrowskiem.

Ukazało się dzieło Dr. Rogera Battagli, wyróżnione na konkursie Banku Gospodarstwa Krajowego, p. t. „O programie gospodarczym Polski, oraz o warunkach rozwoju poszczególnych gałęzi wytwórczości". Dzieło to, obejmujące około 400 stron druku, przynosi oprócz ogólnych poglądów na obecny kierunek rozwoju gospodarczego Polski także wyczerpujące informacje, dotyczące każdego działu wytwórczości, poparte datami statystycznemi, zaktualizowane prawie na dzień dzisiejszy i oświetlone wszechstronnie. W ten sposób dzieło to uzupełnia dotkliwą lukę w naszej literaturze ekonomicznej, pozwalając każdemu, kto interesuje się tą lub inną gałęzią wytwórczości, znaleźć wszystkie podstawowe wiadomości, dotyczące jej położenia i szans rozwoju.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 54 poz. 741 ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 4 czerwca 1927 r. o ochronie rynku pracy.

Na podstawie tego rozporządzenia — Rada Ministrów może, na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej, po stwierdzeniu stanu bezrobocia zarządzić w drodze rozporządzenia zastosowanie przepisów rozporządzenia o ochronie rynku pracy na obszarze całej Rzeczypospolitej lub na pewnych obszarach, względnie w poszczególnych gałęziach pracy.

Zastosowanie przepisów powyższego rozporządzenia w poszczególnych zakładach pracy zależne jest od przewidzianego w art. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów, które dotychczas jeszcze się nie ukazało.

W Dz. Ust. Nr. 46 poz. 409 ukazało się Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o kaucjach składanych w związku z umową o pracę.

Na podstawie tego Rozporządzenia — pracodawca może żądać od pracownika złożenia kaucji jedynie na zabezpieczenie rzeczywistych szkód i strat, mogących wyniknąć z winy pracownika przy wykonywaniu pracy lub z powodu tej pracy.

Kaucje, złożone w inny sposób przed wejściem w życie Rozporządzenia t. j. przed dniem 28 maja 1927 r., winny być podjęte i ponownie złożone w sposób przez Rozporządzenie przepisany w ciągu 3-ch miesięcy t. j. do dn. 28 sierpnia 1927 roku.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	440	zł.
Alkohol metylowy techniczny	200	„
„ „ czysty 99%	260	„
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80	„
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75	„
„ granulowany za 1 kg % N_2*	1,95	„
Azotan amonowy *	103.60	„
Benzol handlowy 90%	105	„
„ czysty	120	„
Chlorek cynku (ług 50%)	50	„
Chlorek wapna bielący	40	„
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22	„
Chloroform czysty	700	„
„ „pro narcosi"	1.700	„
Fenol czysty	300	„
Formalina 300%	220	„
Gliceryna farmaceutyczna	500	„
„ techniczna	420	„
Karbid	58—62	„
Karbolineum	42.50	„
Klej kostny	240	„
Klej skórny	300	zł.
Krezole	110	„
Kwas azotowy 30° Bé. w przel. na 100% HNO_3	110	„
„ mrówkowy 85%	w złocie 150	„
„ siarkowy 66° Bé	w złocie 6,98	„
„ solny bez arsenu	13	„
„ octowy techn. 30%	100	„
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	w złocie 11,50	„
Naftalin surowy prasowany	34,50	„
„ czysty w łuskach	65	„
Octan sodu	125	„
„ ołowiu	250	„
Oleina zwierzęca	300	„
Oleum 20%	w złocie 10,55	„
Pirydyna czysta za 1 kg.	16	„
Smoła preparowana	32,50	„
Siarczan amonu	43	„
Siarczek sodu 60/62 %*	w złocie 55	„
Soda amonjakalna	28	„
„ kaustyczna	66	„
Sól glauberska kalcynowana niemielona	18	„
Stearyna	250	„
Superfosfat 16%	12,96—13.60	„
Toluol czysty	120	„

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50,** zagranicą **zł. 5.00.** Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60.**
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5 Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Wydawca: w imieniu Związku Zawodowego Wielkiego Przemysłu Chemicznego — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11.